

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců Mgr. Aleše Roztočila a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobce: **O. S.**, zast. JUDr. Petrem Novotným, advokátem, se sídlem Archangelská 1568/1, Praha 10, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 10. 2020, č. j. OAM-381/ZA-ZA11-VL14-2020, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 20. 8. 2021, č. j. 4 Az 51/2020 - 25,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e o d m í t á** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci a kasační stížnost

[1] Žalovaný rozhodnutím ze dne 20. 10. 2020, č. j. OAM-381/ZA-ZA11-VL14-2020, podle § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), zamítl jako zjevně nedůvodnou žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany.

[2] Městský soud v Praze (dále jen „městský soud“) rozsudkem ze dne 20. 8. 2021, č. j. 4 Az 51/2020 - 25, žalobu proti tomuto rozhodnutí žalovaného zamítl. V odůvodnění rozsudku městský soud mimo jiné uvedl, že Ukrajinu je možné považovat za bezpečnou zemi původu s výjimkou Luhanské a Doněcké oblasti a Krymského poloostrova. Žalobce přitom neuvedl žádné důvody, proč by v jeho individuálním případě Ukrajina bezpečnou být neměla. K žalobcovým obavám z povinnosti nastoupit povinnou vojenskou službu v souvislosti s probíhajícím ozbrojeným konfliktem na východě Ukrajiny městský soud uvedl, že možnost povolání do armády představuje plnění legitimní občanské povinnosti, jejíž vymáhání nelze považovat za porušování lidských práv či azylově relevantní pronásledování.

[3] Proti tomuto rozsudku městského soudu podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) včasnou kasační stížnost. V ní namítl nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku, neboť se v něm městský soud dostatečným a řádným způsobem nevypořádal s jeho argumentací, která jednoznačně potvrzuje splnění podmínek pro udělení mezinárodní ochrany. Dále stěžovatel namítal nezákonnost napadeného rozsudku, neboť existují skutkové důvody

pro vyhovění jeho žádosti, přičemž městský soud se jimi dostatečně nezabýval, případně je nemístně zlehčoval. V této souvislosti stěžovatel uvedl, že mu hrozí odvod do válečného konfliktu, čemuž se chce ze strachu o svůj život vyhnout, a navíc je to v rozporu s jeho vyznáním.

[4] Stěžovatel dále poukázal na skutečnost, že důsledky ozbrojeného konfliktu nestíhají pouze Doněckou a Luhanskou oblast, nýbrž zasahují celé území Ukrajiny. Konflikt přitom neztrácí na síle, o čemž svědčí například nedávná konfrontace v Azovském moři. Stěžovatel se proto domnívá, že má nárok přinejmenším na udělení doplňkové ochrany z důvodu vážného ohrožení života nebo lidské důstojnosti.

[5] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti vyjádřil přesvědčení, že jak jeho rozhodnutí, tak i kasační stížností napadený rozsudek městského soudu byly vydány v souladu s právními předpisy.

II. Posouzení kasační stížnosti

[6] Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal podmínky pro řízení o kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), přípustná, a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[7] Před zahájením meritorního přezkumu věci se však Nejvyšší správní soud musel zabývat otázkou přijatelnosti kasační stížnosti. Podle § 104a odst. 1 s. ř. s. Nejvyšší správní soud odmítne kasační stížnost ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce (což je také nyní projednávaná věc), pro nepřijatelnost, pokud tato kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

[8] Vymezením institutu nepřijatelnosti a výkladem konceptu přesahu vlastních zájmů stěžovatele se Nejvyšší správní soud podrobně zabýval v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS. O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech: 1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu, 2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně, 3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky řešené dosud správními soudy jednotně, 4) v napadeném rozhodnutí krajského soudu bylo shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, b) krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.

[9] Nejvyšší správní soud však neshledal, že by se městský soud dopustil zásadního pochybení nebo že by se při rozhodování v dané věci jakkoliv odchýlil od ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu, a založil tak důvod přijatelnosti kasační stížnosti.

pokračování

[10] Námitku nepřezkoumatelnosti rozsudku městského soudu stěžovatel formuloval pouze velmi obecně, aniž by uvedl, na jaké konkrétní otázky rozsudek městského soudu neposkytl řádnou odpověď. K této námitce tedy Nejvyšší správní soud toliko uvádí, že městský soud se řádně zabýval všemi žalobními body, jeho rozsudek je srozumitelný a opírá se o dostatečné odůvodnění, z něhož je zcela zřejmé, proč v posuzované věci neshledal splnění zákonných podmínek pro udělení některé formy mezinárodní ochrany. Městský soud rovněž náležitě posoudil žalobní argumentaci týkající se situace na Ukrajině.

[11] Vzhledem k tomu, že Ukrajina je (s výjimkou Doněcké a Luhanské oblasti a poloostrova Krym) považována za bezpečnou zemi, neuplatní se v řízení o mezinárodní ochraně se žadateli z této země běžné zásady rozložení důkazního břemene. Oproti jiným azylovým řízením je totiž v řízení o mezinárodní ochraně v případě bezpečných zemí původu zdůrazněno důkazní břemeno žadatelů. Dodržování mezinárodních závazků a neporušování práv vlastních občanů se u bezpečných zemí původu předpokládá, a proto odpovědnost za prokázání opaku leží právě na žadatelích (k tomu srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70). V posuzované věci označení Ukrajiny za bezpečnou zemi původu přeneslo břemeno tvrzení a břemeno důkazní na stěžovatele. Ten však v řízení před správním orgánem ani v řízení před správními soudy neuvedl žádné důvody, proč by v jeho konkrétním případě nebylo možné považovat Ukrajinu za bezpečnou zemi.

[12] Ohledně námitky ohrožení stěžovatele ozbrojeným konfliktem lze odkázat na konstantní judikaturu Nejvyššího správního soudu (např. rozsudek ze dne 13. 3. 2009, č. j. 5 Azs 28/2008 - 68, č. 1840/2009 Sb. NSS), podle které nestačí k udělení mezinárodní ochrany pouhá existence ozbrojeného konfliktu na území země původu žadatele, ale žadatel musí v důsledku takového konfliktu hrozit reálná újma, např. v podobě vážného a individuálního ohrožení života nebo tělesné integrity z důvodu svévolného násilí. V situacích totálního konfliktu hrozí vážná újma v zásadě každému žadateli přicházejícímu z této země či postiženého regionu, neboť pouhá přítomnost na takovém území jej vystavuje reálnému nebezpečí ohrožení života a tělesné integrity. Pokud ozbrojený konflikt nemá charakter totálního konfliktu, musí žadatel „prokázat dostatečnou míru individualizace, a to např. tím, že prokáže, (1) že již utrpěl vážnou újmu nebo byl vystaven přímým hrozbám způsobení vážné újmy ve smyslu čl. 4 odst. 4 kvalifikační směrnice; (2) že ozbrojený konflikt probíhá právě v tom regionu jeho země původu, ve kterém skutečně pobýval, a že nemůže nalézt účinnou ochranu v jiné části země; či (3) že jsou u něj dány jiné faktory (ať už osobní, rodinné či jiné), které zvyšují riziko, že terčem svévolného (nerozlišujícího) násilí bude právě on“.

[13] K bezpečnostní situaci na Ukrajině se Nejvyšší správní soud vyjádřil např. v rozsudku ze dne 26. 11. 2015, č. j. 7 Azs 239/2015 - 26, kde konstatoval, že „na Ukrajině nelze ani dříve, ani v současné době klasifikovat situaci jako „totální konflikt“, neboť probíhající ozbrojený konflikt nedosahuje takové intenzity, že by každý civilista z důvodu své přítomnosti na území Ukrajiny byl vystaven reálnému nebezpečí vážné újmy. Jedná se o konflikt izolovaný pouze na východní části Ukrajiny, přičemž jeho intenzita i v dotčených oblastech výrazně kolísá.“. Od vydání tohoto rozsudku se přitom situace na Ukrajině příliš nezměnila, což potvrzují i nedávná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu (srov. např. usnesení ze dne

26. 5. 2020, č. j. 4 Azs 456/2019 - 30). Stěžovatel přitom neuvedl, že by již v důsledku předmětného konfliktu utrpěl újmu.

[14] Jelikož je konflikt na Ukrajině dlouhodobě lokalizován ve východní části země, žadatelům o mezinárodní ochranu z jiných částí obvykle nehrozí vystavení vážnému a individuálnímu ohrožení života nebo tělesné integrity a nejsou u nich splněny podmínky pro udělení doplňkové ochrany. V této souvislosti již Nejvyšší správní soud opakovaně konstatoval, že v úvahu přichází zejména možnost vnitřní ochrany, resp. možnost vnitřního přesídlení (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 3. 2006, č. j. 4 Azs 164/2005 - 56, ze dne 23. 5. 2006, č. j. 4 Azs 336/2005 - 59, ze dne 3. 8. 2006, č. j. 6 Azs 307/2005 - 87, č. 978/2006 Sb. NSS, či ze dne 24. 1. 2008, č. j. 4 Azs 99/2007 - 93, č. 1551/2008 Sb. NSS).

[15] Ani hrozící povinnost výkonu vojenské služby obecně není důvodem k udělení azylu nebo doplňkové ochrany (k tomu srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 8. 2012, č. j. 2 Azs 17/2012 - 44, a ze dne 23. 4. 2015, č. j. 3 Azs 28/2015 - 24). Stěžovatelem vyjádřené obavy tak nejsou relevantní z hlediska možného udělení některé z forem mezinárodní ochrany. Konflikt na Ukrajině totiž *„nedosahuje takové intenzity, že by každý civilista z důvodu své přítomnosti na území Ukrajiny byl vystaven reálnému nebezpečí vážné újmy,“* a je izolován ve východní části země (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 1. 2015, č. j. 7 Azs 265/2014 - 17).

[16] V této souvislosti Nejvyšší správní soud připomíná, že branná povinnost je legitimní povinností občana vůči domovskému státu, akceptovaná i v mezinárodním měřítku, a službu v armádě při mobilizaci tak nelze považovat za ohrožení svévolným násilím vyplývajícím z ozbrojeného konfliktu. Za situace, kdy je domovský stát napaden cizím agresorem, není možné vnímat povinnost bránit domovský stát jako nepřiměřenou či dokonce azylově relevantní. Udělení mezinárodní ochrany by z tohoto důvodu přicházelo v úvahu pouze v případě, kdy by reálně hrozilo, že by stěžovatel byl v rámci výkonu vojenské služby nucen páchat zločiny proti míru, válečné zločiny či zločiny proti lidskosti, nebo kdyby mu za odmítnutí splnění branné povinnosti hrozil nepřiměřeně přísný trest. Žádný z těchto výjimečných důvodů však v projednávané věci nenastal, a stěžovatel jej ani netvrdil.

[17] Vzhledem k tomu, že rozpor výkonu vojenské služby se svým vyznáním stěžovatel zmínil poprvé až v kasační stížnosti, a to bez uvedení jakýchkoliv podrobností, nemohl se touto námitkou Nejvyšší správní soud zabývat (§ 104 odst. 4 s. ř. s.).

III. Závěr a náklady řízení

[18] S ohledem na výše uvedené skutečnosti dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že jeho ustálená a vnitřně jednotná judikatura poskytuje dostatečnou odpověď na námitky obsažené v kasační stížnosti a městský soud se v napadeném rozsudku od této judikatury neodchyluje. Nejvyšší správní soud neshledal v posuzované věci zásadní pochybení městského soudu, které by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele, ani žádný jiný důvod pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Nejvyšší správní soud tedy konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Kasační stížnost tedy shledal nepřijatelnou ve smyslu § 104a odst. 1 s. ř. s., a jako takovou ji odmítl.

pokračování

[19] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1 větou první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. (k tomu srov. usnesení rozšířeného senátu č. j. 8 As 287/2020 - 33, část III. 4.). Stěžovatel v tomto řízení úspěch neměl, a proto nemá právo na náhradu jeho nákladů. Procesně úspěšnému žalovanému v řízení o kasační stížnosti nevznikly žádné náklady přesahující rámec jeho běžné úřední činnosti. Proto Nejvyšší správní soud žádnému z účastníků nepřiznal právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. prosince 2021

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu